

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра філософії та культурології

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ІНКЛЮЗИВНИЙ ПРОСТІР ТА ОСВІТА
(вибіркова)

Освітньо-професійна програма Соціальне забезпечення

Спеціальність 232«Соціальне забезпечення»

Галузь знань 23 «Соціальна робота»

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
філологічний

Мова навчання українська

Розробники: к.соц.н., асист. Шестакова К.Ю.

Профайл викладача (-ів)

<http://philology.chnu.edu.ua/?personal=%d1%88%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%ba%d0%be%d0%b2%d0%b0-%d0%ba%d0%b0%d1%82%d0%b5%d1%80%d0%b8%d0%bd%d0%b0-%d1%8e%d1%80%d1%96%d1%97%d0%b2%d0%bd%d0%b0#more-4247>

Контактний тел.

+380955510601

E-mail:

kateryna.shestakova@gmail.com

Сторінка курсу в Moodle

Консультації

Вівторок, 14.30 – 15.30; четвер, 14.30 – 15.30

Очні консультації: вівторок, 14.30- 15.30

Онлайн-консультації: четвер, 14.30 – 15.30

Індивідуальні консультації: за попередньою домовленістю

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Соціальна та освітня інтеграція людей з обмеженими можливостями сьогодні стає невід'ємною частиною соціалізації та освітнього процесу. Дітям з особливими потребами гарантується догляд з моменту виявлення їх інвалідності, а допомога, яка їм надається, включає освітню та терапевтичну підтримку до завершення ними обов'язкової освіти. Проте люди, які завершують навчання та вступають у доросле життя, не завжди можуть розраховувати на повну підтримку та включення в місцеву громаду, особливо у виконанні соціально-професійних завдань. Предмет присвячено питанням соціальної інклюзії дітей та дорослих з метою їх професійної та соціальної активізації.

2. Мета навчальної дисципліни. Метою дисципліни «Інклюзивний простір та освіта» є набуття студентами професійних компетентностей для налагодження взаємодії в умовах соціального та освітнього інклюзивного середовища.

Завданнями курсу є:

- формування у студентів знань про сутність, мету, завдання, шляхи соціальної інтеграції та інклюзії;
- формування знань, умінь та навиків організації інклюзивного освітнього середовища;
- оволодіння знаннями щодо специфіки соціальної інклюзії окремих категорій: людей похилого віку, дітей-сиріт, девіантів, дітей, які навчаються у формі домашньої освіти, батьків, які виховують дітей з особливими потребами;
- набуття студентами умінь організовувати інклюзивну взаємодію із різними категоріями соціально дезадаптованих чи соціально виключених осіб;
- оволодіння прийомами профілактики соціального виключення, забезпечення соціального супроводу осіб з особливими потребами в інклюзивному середовищі.

3. Пререквізити. Навчальна дисципліна «Інклюзивний простір та освіта» є нормативною дисципліною циклу професійної та практичної підготовки бакалаврів і логічно пов'язана з рядом дисциплін означеного циклу, зокрема з такими, як «Соціальна політика», «Соціальне проектування», «Соціальна робота» тощо.

4. Результати навчання:

Відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» (перший рівень вищої освіти) за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення», галузі знань 23 «Соціальна робота», затвердженої Вченою радою ЧНУ імені Ю. Федьковича, протокол №4 від 24 квітня 2023 р., вивчення предмета «Інклюзивний простір та освіта» надає такі **програмні компетентності**.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК14. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Фахові компетентності (ФК):

- ФК1. Здатність аналізувати суспільні процеси, пов'язані з соціальним розвитком держави.
- ФК2. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
- ФК13. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» (перший рівень вищої освіти) за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення», галузі знань 23 «Соціальна робота», затвердженої Вченою радою ЧНУ імені Ю. Федьковича, протокол №4 від 24 квітня 2023 р., **програмними результатами (ПР)** вивчення предмета «Інклюзивний простір та освіта» наступні:

- ПР 10. Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення.

- ПР 11. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.
- ПР 17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість кредитів / годин											
	3/90											
	денна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Сутність та елементи соціальної інклюзії												
Тема 1. Соціальне виключення та соціальна інтеграція, соціальна інклюзія: взаємозв'язок та розбіжності між поняттями	12	2	2			8						
Тема 2. Соціальна інклюзія осіб із девіантною поведінкою	12	2	2			8						
Тема 3. Соціальна інклюзія дітей-сиріт, осіб з суїцидальною поведінкою	12	2	2			8						
Тема 4. Соціальна інклюзія дітей, які здобувають домашню освіту	12	2	2			7						
Модуль 2. Процесуальні та змістові аспекти організації освітньої інклюзії												
Тема 5. Організація інклюзивної освіти	11	2	2			7						
Тема 6. Зарубіжний досвід організації інклюзивної освіти	11	2	2			7						
Тема 7. Безбар'єрне освітнє середовище	11	2	2			7						
Тема 8. Соціально-психологічна допомога та інклюзія батьків, які виховують дітей з особливими потребами	10	1	1			8						
Усього годин	90	15	15			60						
Підсумкова форма контролю	Залік											

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
Тема 1	Соціальне виключення та соціальна інтеграція, соціальна інклюзія: взаємозв'язок та розбіжності між поняттями проаналізувати відмінність між поняттями «соціальне виключення», «соціальна ізоляція», «соціальна інтеграція», «соціальна інклюзія»	8	
Тема 2	Соціальна інклюзія осіб із девіантною поведінкою проаналізувати відмінність між поняттями «девіантна поведінка», «делінквентна поведінка»	8	
Тема 3	Соціальна інклюзія дітей-сиріт, осіб з суїцидальною поведінкою 1. охарактеризувати кількісні показники соціального і біологічного сирітства станом на сьогодні 2. з'ясувати кількісні показники суїцидальної поведінки на сучасному етапі	8	
Тема 4	Соціальна інклюзія дітей, які здобувають домашню освіту проаналізувати кількісні показники здобувачів домашньої освіти в різних регіонах України, з'ясувати причини та динаміку	7	
Тема 5	Соціальна інклюзія людей похилого віку 1. навести приклади ейджизму з власних спостережень 2. запропонувати шляхи та форми соціальної інклюзії літніх людей	7	
Тема 6	Зарубіжний досвід організації інклюзивної освіти навести приклад зарубіжних моделей інклюзивної освіти в перспективі використання в українських умовах	7	
Тема 7	Безбар'єрне освітнє середовище 1. проаналізувати умови створення безбар'єрного освітнього середовища в ЧНУ імені Юрія Федьковича 2. з'ясувати основні вимоги універсального дизайну у закладі освіти 3. простежити наявні перешкоди для створення безбар'єрності, що мали місце у закладах освіти де навчалися студенти 4. визначити найбільш характерні архітектурні проблеми для людей з особливими потребами у середовищі міста та села	7	
Тема 8	Соціально-психологічна допомога та інклюзія батьків, які виховують дітей з особливими потребами 1. з'ясувати основні правила етики спілкування фахівців з батьками 2. охарактеризувати симптоми емоційного вигорання матерів, запропонувати шляхи допомоги	8	

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для досягнення освітньої мети та прогнозованих програмних результатів використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології.

Методи навчання:

МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо).

МН2 – практичні методи (практичні роботи).

МН3 – наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо).

МН5 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами.

МН6 – комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси – ресурси, web-конференції, вебінари і т.п.).

МН7 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Загальна (максимальна) кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких **60** балів здобувач набирає при поточних видах контролю і **40** балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання визначеним у робочій програмі навчальної дисципліни.

Форми та методи оцінювання:

МО2 – тестові завдання, опитування, індивідуальні завдання.

МО3 – захист результатів досліджень.

МО4 – аналітичні звіти, есе, тези доповідей, статті.

МО5 – презентації результатів виконання завдань.

МО7 – підсумковий контроль – залік.

МО11 – інші види індивідуальних та групових завдань.

8. Рекомендована література

8.1. Основна

1. Соціальна та освітня інклюзія: історія, сучасність, перспективи розвитку : колективна монографія / за загальною редакцією С. П. Миронової, Л. Б. Платаш; Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Чернівці: Технодрук, 2021. https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3081/MONOGRAF_%D1%81%D1%84_%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D0%B7_1639050106.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Садова І. Інклюзія у закладах загальної середньої освіти України: тенденції розвитку: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Дрогобич: Посвіт, 2020. <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/30460>
3. Нечепорчук А. Новий освітній простір. Безбар'єрність. Інформаційний посібник, 2019. https://decentralization.ua/uploads/library/file/408/NOP_Bezbaryernist.pdf

8.2. Допоміжна

1. Давиденко Г.В. Інклюзія у вищих навчальних закладах Європейського Союзу: монографія. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/01/Davidenko_17.11.2015_avtoref.pdf
2. Піронкова О. Технології стигматизації та інклюзії як альтернативні соціальні практики взаємодії з психічнохворими в сучасному суспільстві: монографія / Оксана Феліксівна Піронкова. - Харків: Око, 2016.
3. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. «Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія] / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко – К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. https://lib.iitta.gov.ua/719179/1/%D0%86%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B4%20%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE

[%D0%B2%20%D0%B4%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8.pdf](#)

9. Інформаційні ресурси

1. Інклюзивно-ресурсні центри <https://ircenter.gov.ua/>
2. Матеріали з інклюзивного навчання на сайті МОН України <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>
3. Урядовий портал. Інклюзивна політика <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/inklyuzivna-politika>